

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Souhrnná informace o realizaci projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Registrační číslo	CZ.1.07/1.3.48/02.0038
Název projektu	Sfumato - čtenářská gramotnost žáků základních škol
Příjemce	Základní škola Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem
Datum zahájení realizace	1. 4. 2013
Datum ukončení realizace	30. 6. 2014
Partneři projektu	-

Stručný popis průběhu realizace projektu

Cílem projektu bylo zvýšení čtenářské gramotnosti žáků ZŠ Středočeského kraje prostřednictvím implementace komplexního systému výuky pracovníků škol a školských zařízení a systematického rozšíření metodiky výuky prvopočátečního čtení Sfumato (tzv. Splývavé čtení). Tento cíl projekt naplňoval prostřednictvím 3 klíčových aktivit.

KA 1 Metodika splývavého čtení Sfumato - Modul základní aplikace (Modul I.) spočívala v proškolení pedagogů v bezchybném používání metodiky počátečního čtení Sfumato ve výuce (časová dotace: 12 výukohodin prezenčního studia, 12 výukohodin distančního studia). Příjemce se v projektové žádosti zavázal k výstupu 100 proškolených pedagogů v rámci KA1, ve skutečnosti jich bylo podpořeno 193.

KA 2 Tvorba scénářů pro rozšířenou aplikaci (Modul II.), realizace Modulu II. a tvorba metodiky pro pracovníky škol a školských zařízení

Cílem KA2 bylo vytvoření scénářů pro dramatickou výchovu, která je důležitou součástí metodiky Sfumato (jednalo se o 15 scénářů a písniček zaměřených vždy na jedno písmeno, kterému měla být právě věnována výuka), dále vytvoření metodiky pro pracovníky škol a školských zařízení (pedagogy ZŠ) a proškolení 100 pracovníků škol a školských zařízení v používání metodiky Sfumato v oblasti dramatické a hudebně dramatické výchovy při výuce, z nichž mělo být 15 vybráno pro KA3 zaměřenou na rozvoj lektorských dovedností (výchova tzv. aktivního učitele). Časová dotace výuky Modulu II byla 12 výukohodin prezenčního

studia a 12 výukohodin distančního studia. Výstupy KA2 byly splněny, počet proškolených pedagogů byl překročen – ve skutečnosti bylo podpořeno 194 pedagogů (147 úspěšně), z nich bylo 70 osob vybráno pro KA3.

Nepodstatnou změnou byla KA2 rozšířena o ověřování metody Sfumato v matematické gramotnosti prováděné odb. pracovníkem Mgr. Lenkou Kremlíkovou. Ověřováním byla zjištěna vzájemná podpora metody Sfumato a metody prof. Hejného využívané ve výuce matematiky (podrobné závěry z ověřování viz dokument Aktivita odborného pracovníka).

KA 3 Vzdělávání vybraných pracovníků škol a školských zařízení a vytvoření lektorské sítě (Modul III.)

Cílem KA3 bylo proškolení vybraných pedagogů (absolventů KA1 a KA2) v lektorských dovednostech tak, aby byli schopni poskytovat informace a podporu v aplikaci metodiky Sfumato jiným pedagogům. Časová dotace výuky Modulu III byla 12 výukohodin prezenčního studia a 12 výukohodin distančního studia. Příjemce se v projektové žádosti zavázal k výstupu 15 proškolených potenciálních lektorů a 10 nových lektorů metodiky Sfumato, ve skutečnosti bylo podpořeno 70 pedagogů, z toho 52 úspěšně (tito pedagogové však byli podpořeni již v KA1 a KA2 a nebyli znovu započítáváni).

Dosažené cíle projektu

- *Implementace komplexního systému výuky pracovníků škol a školských zařízení a systematické rozšíření nové, dosud běžně a plošně nepoužívané, metodiky výuky prvopočátečního čtení Sfumato (tzv. Splývavé čtení) v různých podmínkách vzdělávání s různými přístupy pedagoga; výsledkem úspěšné implementace bude zvýšení čtenářské gramotnosti žáků ZŠ Středočeského kraje – splněno zapojením cílové skupiny do vzdělávání v rámci KA1, KA2, KA3 (vždy po třech setkáních v různých městech Středočeského kraje) a využitím metody Sfumato v praxi pedagogů při výuce prvopočátečního čtení*
- *Projekt zaměřen na aktivitu Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v oblasti kurikulární reformy - se zacílením na vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení zaměřené na metodiku výuky směřující k rozvoji klíčových žákovských kompetencí, či tvorbu a realizaci vzdělávacích programů určených k rozvoji klíčových kompetencí učitelů – splněno obsahem vzdělávání v rámci projektu se zaměřením na cílovou skupinu pedagogů základních škol*
- *K dosažení cílů bude vyškolen a podpořeno celkem 100 pedagogů ze ZŠ i speciálních škol (jedná se o 100 jedinečných osob zapojených do aktivity 1 a 2 a část z těchto osob zapojených do aktivity 3) – splněno, podpořeno celkem 194 pedagogů*
- *Metodickou podporu a certifikaci vzdělávacího kurzu ponese dodavatel ABC Music v. o. s. Jedná se o "vynálezce" metody a v ČR je jediným subjektem, který vlastní know-how k dané problematice. Spolupráce s touto organizací představuje garanci úspěchu projektu. – splněno, uzavřena Smlouva o poskytování služeb s ABC Music v. o. s.,*

hlavní školitel vzdělávání cílové skupiny - PaedDr. Mária Navrátilová (jednatelka ABC Music v. o. s.)

- *Cílem je mimo vzdělání pedagogů, kteří budou metodu Sfumato aplikovat na žácích (aktivita 1 a 2), také vytvořit síť lektorů (aktivita 3), kteří metodu Sfumato budou učit další pedagogy (tzn. v tomto případě nepůjde o to aplikovat metodu na žácích škol, ale o to naučit se lektorovat tuto metodu na dalších pedagogích). Celkem je cílem vytvořit síť min. 10 lektorů. Lektorská síť vznikne na základě výběru 15 pedagogů z aktivity 1 a 2. – splněno, úspěšně podpořeno 52 osob s osvědčením II. (za úspěšné absolvování vzdělávání v KA3 = výchova aktivního učitele)*
- *Cílem je naučit metodu Sfumato aplikovat při výuce na žácích min. 75 pedagogů ze 100 zapojených (aktivita 1 a 2). – splněno, úspěšně podpořeno 147 osob s osvědčením I. (za úspěšné absolvování vzdělávání v KA 1 a KA 2)*
- *Cílem není jen základní představení metody, ale také zaměření výuky na dramatickou a hudebně dramatickou výchovu, což přispěje k hlubšímu porozumění a pochopení textu u žáků, kteří mají problémy se čtením, psaním a vyjadřováním. – splněno, vytvoření inovovaných produktů – Metodika Sfumato zaměřená na dramatickou a hudebně dramatickou výuku, Scénáře k písmenům, Písničky k písmenům*

Zpětná vazba od cílových skupin

Projektová žádost definovala přínos pro cílovou skupinu v těchto oblastech:

- *Absolventi vzdělávacího programu (pracovníci škol a školských zařízení - pedagogové ZŠ) se naučí rozpoznat fáze intonačního vývoje ke vztahu fyziologického tvoření hlásek, vytvářet u žáků bezchybný dynamický stereotyp (ovládající techniku práce), přistupovat k žákům individuálně a využívat pomůcky pro individuální hodnocení a vedení žáků.*
- *Budou znát důvody postupu kroků výuky, postupnost učení písmen. Připraví si plán výuky na celý školní rok, včetně mezipředmětových vztahů. Naučí se navazovat prožitkové učení a využívat vytváření obměněné reprodukce k hodnocení čtenářské gramotnosti. Naučí se podporovat postojové učení čtení, vytvářet vztah ke čtenému textu a rozvoj čtenářské fantazie. Naučí se využívat mezipředmětové vztahy pro prožitkové učení.*
- *Pedagogové se naučí mimo jiné implementovat metodu Sfumato do výuky v konkrétní třídě, uplatnit mezipředmětové vztahy, využít spontánnosti dětí a přirozené touhy se učit.*
- *Proškolení pedagogové navíc zlepší své pedagogické, komunikační a interpretační dovednosti, a naučí se vytvářet a používat hodnotící nástroje, včetně využití ICT pro monitoring a poskytování zpětné vazby.*
- *Získání dovedností bude ověřeno formou závěrečné zkoušky (viz aktivita 2 a 3 a monitorovací indikátory).*
- *Nově vytvořená lektorská síť (aktivita 3) napomůže ke zvýšení dostupnosti a rozšíření nabídky DVPP, ke zvýšení motivace na DVPP a cíleného přenosu znalostí a příkladů dobré praxe.*

- *Nově vzniklá metodika zaměřená na představení metodiky Sfumato jako takové, ale zejména zacílená na dramatickou výchovu v oblasti aplikace metodiky Sfumato, bude vodítkem pro pedagogy, názornými ukázkami a popisem ulehčí a zkvalitní práci při výuce.*

Projekt byl přínosný pro cílovou skupinu ve všech zmíněných částech - dokladem toho jsou velmi kladné zpětné vazby účastníků vzdělávání, výsledky hodnocení účastníků v závěrečných hodnotících dotaznících, zájem o metodu Sfumato a množství dotazů k metodě Sfumato a jejího použití v praxi, návštěvy otevřených hodin na škole s výukou čtení metodou Sfumato.

Dosažené hodnoty monitorovacích ukazatelů		
Název ukazatele	Plánovaná hodnota	Dosažená hodnota
Počet nově vytvořených/inovovaných produktů	2	2
Počet podpořených osob klienti služeb	100	194
Počet podpořených osob klienti služeb muži	0	3
Počet podpořených osob klienti služeb ženy	0	191
Počet úspěšně podpořených osob muži	42	2
Počet úspěšně podpořených osob ženy	43	145
Počet podpořených osob klienti služeb zaměstnaní	0	194
Počet podpořených osob klienti služeb mladí lidé 15-24 let	0	1
Počet podpořených osob klienti služeb starší pracovníci 55-64 let	0	19
Počet podpořených osob klienti služeb zdravotně znevýhodnění	0	3
Počet podpořených osob klienti služeb střední ISCED 3	0	42
Počet podpořených osob klienti služeb nástavbové studium ISCED 4	0	3
Počet podpořených osob klienti služeb vysokoškolské ISCED 5 a 6	0	149

Poznámky / zdůvodnění nedosažení plánovaných hodnot
<p>V projektové žádosti bylo naplánováno celkem 85 úspěšně podpořených osob. Protože před zahájením realizace projektu nebylo možné znát, kolik z těchto osob budou ženy a kolik muži, byla hodnota indikátoru rozdělena na dvě podobně velké části – 42 mužů a 43 žen. V reálu však bylo do projektu zapojeno mnohem méně mužů než žen, což nebylo dáno diskriminací, ale slabším zastoupením mužů v základním školství. Z tohoto důvodu nebyla naplněna plánovaná hodnota indikátoru Počet úspěšně podpořených osob muži – namísto 42 mužů byli úspěšně podpořeni jen 2, nicméně naopak byla výrazně překročena hodnota indikátoru Počet úspěšně podpořených osob ženy – namísto plánovaných 43 žen jich bylo</p>

úspěšně podpořeno 145. Byla tak překročena celková plánovaná hodnota indikátoru Počet úspěšně podpořených osob.

Publicita projektu

Na webu příjemce www.zsbhrozneho.cz byla vytvořena sekce Sfumato věnovaná projektu. Po vstupu do této sekce se objeví prvky povinné publicity logolink OP VK vč. sloganu Investice do rozvoje vzdělávání a hned pod ním informace o názvu projektu, reg. číse a zdrojích jeho financování, tj. ESF a státním rozpočtu ČR. Webové stránky byly v průběhu projektu pravidelně aktualizovány, pro zástupce cílové skupiny zde byly zveřejňovány užitečné informace k organizaci seminářů apod., veřejnost zde může získat povědomí o obsahu a cíli projektu. Byly zde také vyvěšovány tiskové zprávy a informace o realizovaných výběrových řízeních v rámci projektu. Webové stránky příjemce, sekci Sfumato lze nalézt pod odkazem <http://www.zsbhrozneho.cz/sfumato.html>.

V průběhu projektu vycházely v měsíčníku Listy Města Lysá nad Labem tiskové zprávy o realizaci projektu. Celkem se jednalo o 5 zpráv v průběhu realizace, 1 tisková zpráva vyjde v září a bude informovat o ukončení projektu a splnění jeho cílů. Tyto zprávy jsou také k nalezení na webu příjemce v sekci Sfumato.

Všechny vytvořené vzdělávací materiály jsou označeny prvky povinné publicity, tj. povinným logolinkem vč. sloganu Investice do rozvoje vzdělávání. Takto označenými vzdělávacími materiály jsou scénáře a písničky k písmenům a metodika Sfumato se zaměřením na dramatickou a hudebně dramatickou výchovu.

V učebnách, kde probíhaly vzdělávací aktivity pro cílovou skupinu, byly viditelně instalovány vlaječky EU a ČR. Dále byly tyto učebny vždy označeny logolinkem, k čemuž byly využívány papírové stojánky s logolinky a plastové cedule k zavěšení či připnutí na magnetickou tabuli. Na všech dokumentech vytvářených pro cílovou skupinu byl uváděn název projektu, reg. číslo, informace o zdrojích jeho financování a povinný logolink.

Byly pořízeny drobné propagační předměty s prvky povinné publicity (propisky a bloky), které byly poskytnuty cílové skupině k užívání a tím i šíření povědomí o operačním programu a zdrojích jeho financování.

Prvky povinné publicity byl označen také majetek nakoupený v projektu, k čemuž byly využívány nálepky s logolinkem OP VK.

Výstupy a přínos projektu byly prezentovány dne 4. 6. 2014 na semináři OP VK v rámci akce MŠMT "Road tour Středočeský kraj" a zkušenosti s propojením čtenářské gramotnosti metodou Sfumato v matematické gramotnosti (výuka metodou profesora M. Hejného) byly předávány ředitelům ZŠ na Valné hromadě Asociace ředitelů základních škol (15. 16. 5. 2014). Při těchto akcích byly dodržovány prvky povinné publicity OP VK (logolink na prezentacích příjemce, informování o zdrojích financování projektu).

Webové stránky projektu

<http://www.zsbhrozneho.cz/sfumato>

Udržitelnost projektu

Výzvou č. 2 nebyla udržitelnost projektu požadována. Nicméně aktivity projektu budou v určité míře pokračovat i po jeho ukončení. Vzdělávání pedagogů bude v kompetenci žadatele ve spolupráci se vzdělávací institucí ABC MUSIC v. o. s., která své služby nabízí na základě exkluzivního práva (ochranná známka) a hlavně z důvodu zajištění kvality výstupů. Zabrání se tím neodbornému šíření metodiky Sfumato.

Absolventi KA3, tedy tzv. aktivní učitelé, kteří prošli průpravou v lektorských dovednostech, budou i nadále působit jako učitelé na ZŠ. ABC Music v. o. s. bude poskytovat konzultace, metodickou podporu a mentoring dle potřeby.

Nadále bude využívána a pedagogům i lektorům zůstane k dispozici metodika, scénáře, písničky k písmenům a metodické pomůcky pro práci s žáky (destičky s písmeny, karty, pexeso, puzzle, dvd z výuky ve školách, maňásci). Někteří absolventi KA budou realizovat výuku prvopočátečního čtení metodou Sfumato.

Kromě toho bude udržována sekce o projektu Sfumato na webových stránkách příjemce, kde bude možné nalézt informace o projektu a jeho výsledcích.

Problémy při realizaci**Horizontální témata****Rovné příležitosti**

Čtenářská gramotnost je jedním ze základních předpokladů pro rozvoj kompetencí k učení. V dnešní společnosti jsou lidé, u nichž je tato kompetence rozvinuta nedostatečně, celoživotně znevýhodněni.

Rozvoj prvopočáteční čtenářské gramotnosti je pak základem pro poskytnutí rovnosti šancí na kvalitní

vzdělání a s tím souvisejí pozdější pracovní a společenské uplatnění.

Rodiny s nízkou úrovní čtenářské gramotnosti a vztahu ke čtení, resp. učení, nejsou z pochopitelných důvodů schopny rozvíjet tyto dovednosti a postoje u svých dětí. Pokud nejsou tyto nerovnosti vyrovnávány (alespoň částečně) vzdělávacím systémem, nemají tyto děti šanci vystoupit ze svého předem daného společenského

postavení. Problémy dětí, které se potýkají s problémy při prvopočátečním čtení, se postupem času nezlepšují, ale naopak zhoršují, dochází k upevňování chybného návyku a výsledkem je zvyšování výskytu dyslektických projevů a potřeba reedukace čtení.

Výsledkem těchto problémů je ztráta schopnosti číst s porozuměním, chybovost v psaní, nechuť ke čtení, trvalý neúspěch ve škole a nechuť k dalšímu vzdělávání. To má negativní dopad na vzdělávání žáků.

Metodika Sfumato umožňuje dostatečně individualizovat výuku a její tempo výuky čtení umožňuje dětem důslednou fixaci čtecího vzorce. Tato metodika výuky čtení je vhodná pro všechny děti, které mají hlas, zrak a sluch. Metodika je ověřena ve výuce dětí s dyslexií, při reedukaci čtení, při výuce dětí cizinců, při výuce romských dětí i při výuce dětí ve speciálních třídách. Je vhodná jako nástroj pro posilování rovných příležitostí a podpory

inkluzí a žadatel ji využije v návaznosti na projekt Centrum na podporu inkluzivního vzdělávání.

Realizace projektu znamenala tedy jasný přínos pro posílení rovných příležitostí dětí a žáků ke vzdělávání.

V projektu bylo také dbáno na to, aby měli stejnou šanci získat podporu formou vzdělávání muži i ženy.

Vzhledem ke skutečnosti, že v základním školství jsou však muži zastoupeni mnohem méně než ženy, bylo v projektu podpořeno výrazně více žen než mužů.

Udržitelný rozvoj

Rozvoj prvopočáteční čtenářské gramotnosti vede obecně ke čtení s porozuměním, a tím k lepší orientaci v problémech současné společnosti a k posilování zodpovědnosti ke svému okolí. Projekt se na témata udržitelného rozvoje přímo nesoustředil a byl k tomuto horizontálnímu tématu neutrální.

Výstupy/produkty projektu

	Typ	Název	Stručný popis	Dostupnost
1	Nově	Akreditovaný p r o g r a m	Akreditovaný program pro další vzdělávání pedagogických pracovníků odpovídá svým obsahem klíčovým aktivitám projektu (KA1 - KA3). Program je nastaven tak, že účastníci dostávají osvědčení po úspěšném absolvování prvních dvou modulů odpovídajících KA1 a KA2 a část z nich, která se zapojí i do Modulu III (který odpovídá KA3), dostane po úspěšném absolvování	Poskytovatelem vzdělávání na základě tohoto akreditovaného vzdělávacího programu je vzdělávací instituce ABC Music v. o. s., která je nositelem

			<p>druhé osvědčení. Modul I a Modul II se zaměřují na zvládnutí aplikace metody Sfumato vč. aplikace prvků dramatické výchovy při výuce žáků, Modul III má za cíl vychovat lektory neboli "aktivní učitele", kteří budou metodu Sfumato s aplikací prvků dramatické výchovy šířit mezi další pedagogy.</p>	<p>ochranné známky na metodu čtení Sfumato.</p>
2	Inovovaný	Metodický	<p>Jedná se o metodiku Sfumato se zaměřením na dramatickou a hudebnědramatickou výchovu, která byla vytvořena v průběhu KA2. Produkt má pomoci pedagogům zvládat jednotlivé metodické kroky výuky čtení prostřednictvím metody Sfumato, která klade na pedagoga vysoké nároky, a obzvláště zdůrazňuje pozitivní dopady zapojení dramatického a hudebnědramatického aspektu do výuky. Metodika je podpořena dalšími metodickými výstupy projektu scénáři a písničkami k písmenům, které byly také vytvořeny v KA2.</p>	<p>Metodika byla předána poskytovateli dotace na CD, písničky a scénáře k písmenům v tištěné podobě.</p>
3				

V Praze dne 15. 7. 2014

.....

Verze platná od 2. 3. 2011

Podpis oprávněné osoby